

Annemiek van Esch is veteraan, vrouw van een militair en werkende moeder

Trots maar ook onvoldaan

Een val uit een stapelbed maakte een voortijdig einde aan haar uitzending naar Kosovo. Annemiek van Esch baalt er nog van, zelfs negen jaar later. Haar man Rik is nog in actieve dienst en heeft tot nu toe drie uitzendingen achter de rug. Hoewel ze daar soms wel een beetje jaloers op is, moet ze er sinds de komst van haar twee zoontjes niet meer aan denken om zelf op missie te gaan. "Ik weet überhaupt niet of het moederschap te combineren is met de landmacht."

Door: Janke Rozemuller

Dat Annemiek van Esch (31) voor Defensie ging werken, is eigenlijk te danken aan een verkeerde studiekeuze en haar oudere broer. Net voor haar twintigste wist ze niet zo goed wat ze wilde. Ze besloot daarom maar dezelfde opleiding als haar vriendin te gaan doen: levensmiddelentechnologie aan het Agrarisch

verhalen naar huis, maar hij had wel foto's en zei dat hij het naar zijn zin had gehad." Annemiek besloot daarop ook voor Defensie te kiezen: "Ik dacht: ik solliciteer maar, richting verzorging of verpleging, en toen werd ik goedgekeurd. In 1998 ben ik begonnen bij de landmacht." Hoewel het misschien lijkt alsof ze toevallig bij Defensie terecht is gekomen, benadrukt ze dat ze heel gericht heeft gesolliciteerd. "Het leek me gewoon heel mooi."

regelmatig te veel. Maar ze hebben ons nooit lastiggevalen, we hebben heel veel lol gehad. Ze droegen ons in feite op handen. We werden gewoon voor vol aangezien. We deden alles wat zij ook deden in het hospitaal."

Annemiek en haar collega's draaiden mee zoals op een verpleegafdeling in een normaal ziekenhuis. "Dat houdt bijvoorbeeld in spuiten geven en wondverzorging. De patiënten waren militairen uit allerlei landen – Nederlanders, Oostenrijkers, Belgen – die bijvoorbeeld een blindedarmoperatie moesten ondergaan, maar soms ook de lokale bevolking." Maar omdat er nog maar weinig werd gevochten en omdat de hulp ziekenverzorger weinig buiten de poort kwamen, waren de contacten met de lokale bevolking beperkt.

Gerepatrieerd

De uitzending verliep iets anders dan gepland. Door een ongeluk – ze viel uit het stapelbed toen ze de deur open wilde maken voor haar collega die net nachtdienst had gehad – brak ze haar middenvoetsbeentje in haar rechtervoet. "Gelukkig was het hospitaal in de buurt", vertelt ze lachend. "Daar heb ik nog een paar dagen gelegen en toen ben ik gerepatrieerd." Daardoor duurde haar uitzending niet vijf, maar drie maanden.

"Later kwam ik in het CMH (Centraal Militair Hospitaal; red.) en daar zeiden ze dat ik helemaal niet terug had hoeven, dat ik gerust op uitzending had kunnen blijven. Ja, toen baalde ik heel erg", vertelt ze. "Maar ik heb er wel heel lang last van gehad, dus ik vraag me wel af of ik werkelijk had kunnen blijven. Ik liep heel slecht en dat is

■ In het Duitse hospitaal kwamen vooral militairen, maar soms verpleegde Annemiek van Esch ook de lokale bevolking. Foto: privécollectie Annemiek van Esch

Opleidingscentrum. Dat bleek niet zo'n gelukkige keuze. "Ik had het niet naar mijn zin. Mijn broer, die bij Defensie werkte, ging altijd met plezier naar zijn werk en was al twee keer op uitzending naar Bosnië geweest. Hij is niet zo'n prater, dus hij kwam niet met hele

Duits hospitaal

Annemiek doorliep de algemene militaire opleiding en volgde aansluitend de functieopleiding in Hollandsche Rading. "Daarna heb ik een jaar paraat gezeten bij 421 hospitaal compagnie in Ermelo. Eind 1999 ben ik naar Kosovo gegaan. Onze hele compagnie ging en ik vond het niet erg om te gaan, ik wilde ook wel graag op uitzending."

De hulp ziekenverzorger was op dat moment 21 en had niet echt een beeld van wat haar te wachten stond. "Het was lange tijd ook niet duidelijk waar we nou naartoe gingen. Uiteindelijk ben ik met nog twee meisjes van mijn compagnie in een Duits hospitaal net buiten Prizren terechtgekomen. Daar waren ook nog een Nederlandse vrouwelijke verpleegkundige en een mannelijke kapitein. We zaten dus met z'n vijven tussen allemaal Duitsers."

Annemiek herinnert zich dat ze samen met de twee andere Nederlandse meiden behoorlijk wat aandacht kreeg. "De Duitsers hadden geen *two-can-rule* (de regel dat tijdens een oefening of uitzending niet meer dan twee alcoholhoudende consumpties per avond genuttigd mogen worden; red.), dus die dronken

■ Annemiek van Esch met haar twee zoontjes: Job (bijna twee) en Stan (een half jaar).
Foto: Birgit de Roij

natuurlijk niet echt handig in een oorlogsgebied met je kisten aan.”

De twee gemiste maanden wegen voor haar zwaarder dan de drie maanden die ze wél meemaakte. “Gewoon, omdat ik het niet heb afgemaakt. Voor mezelf.” Op de vraag wat ze nog had willen laten zien, antwoordt ze: “Niks eigenlijk. Nu ik het zeg, klinkt het eigenlijk ook wel een beetje dom.” Nadat ze over haar eigen opmerking heeft nagedacht, zegt ze: “Misschien komt het ook wel omdat mijn man Rik nog wel op uitzending gaat. Kijk, als hij niet meer zou gaan, dan zou hij ook niet meer met verhalen thuiskomen. Ik heb mijn uitzending niet af kunnen maken zoals ik dat wilde en hij wel.”

Dat mag dan gelden voor zijn twee uitzendingen naar Bosnië, maar zijn laatste uitzending naar Uruzgan werd kort voor afloop afgebroken vanwege de naderende geboorte van hun eerste kindje. En Annemiek kan gelukkig ook met een rationele blik naar haar eigen

voortijdige thuiskomst kijken. “Achteraf is het ook wel goed geweest. Als ik langer in Kosovo was gebleven, dan had ik op dat moment geen andere baan gekregen en dan hadden we ook geen huis kunnen kopen.”

Gezin

“Toen ik op uitzending was, bedacht ik al: straks ben ik weer terug en dan moet Rik op oefening en daarna moet ik op oefening en dan zie ik hem eigenlijk nooit. Daarom ben ik buiten Defensie gaan solliciteren en toen bleek dat er op de vliegbasis Twente een burgerbaan op het gezondheidscentrum vrijkwam als receptioniste/telefoniste en daar ben ik aangenomen, eigenlijk gelijk na mijn uitzending.” Inmiddels werkt ze parttime in de verslavingszorg. Volgens haar was het geen optie dat Rik zou stoppen. “Nee, hij zat er net in en ik al tweeënhalft jaar. Ik heb er toen zelf voor gekozen om eruit te gaan. Achteraf denk ik: ik had er wel langer in willen blijven. Wat je niet hebt... Kijk, de uitzending heb ik niet afgemaakt, dus daar heb ik al een heel onvoldaan gevoel over. Het zal altijd blijven trekken.” Maar wat trekt haar dan zo? “Juist de uitzendingen, de

oefeningen, een stukje spanning.” Maar dan stopt de fantasie en dient de werkelijkheid zich weer aan. “Nu zou ik helemaal niet meer willen. Ik zou de kinderen nooit achter kunnen laten.”

Voor Annemiek is het alleen daarom al ondenkbaar dat zij op uitzending zou gaan, terwijl haar man thuisblijft. “Ik weet überhaupt niet of het moederschap te combineren is met de landmacht. Je hebt uitzendingen, ook al hoeft je de eerste vijf jaar niet, en je hebt oefeningen. Moet je dan zeggen: ik werk die en die dag en de rest werk ik niet? Dat lijkt mij niet haalbaar.” Hoewel het vanwege de instructeursfunctie die haar man heeft nu niet aan de orde is, zou hij in de toekomst opnieuw uitgezonden kunnen worden. “Als hij moet, dan gaat-ie”, zegt Annemiek stellig. Daarbij zouden ze geen gebruikmaken van de regeling waardoor jonge vaders sinds kort een uitzending mogen overslaan. “Moet hij dan zeggen: ik ga niet, want ik heb kleine kinderen? Hij is niet het type dat iemand anders voor zijn uitzending op laat draaien. Diegene heeft misschien ook wel kinderen en ook al zijn die iets ouder, zij missen hun vader ook.”

